

ԳՈՐԾՆ ԸՍՏ ԷՌԻՅԱՆ ԶԼՈՒԾՈՂ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԸ ԲԵԿԱՆԵԼՈՒ ՎՃՌԱԲԵԿ ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԵՎ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

Տարթևիկ Սուլջան

ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի դոցենտ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու

ՀՀ քրեական դատավարության գործող օրենսգրքի (այսուհետ՝ նաև Օրենսգիրք) 419-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայման արդյունքում վճռաբեկ դատարանը մերժում է վճռաբեկ բողոքը՝ դատական ակտը թողնելով օրինական ուժի մեջ, կամ կայացնում է նոր դատական ակտ, որն օրինական ուժի մեջ է մտնում կայացման պահից»:

Քրեադատավարական այս նորմի վերլուծությունից բխում է, որ գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտի վերանայման արդյունքում ՀՀ Վճռաբեկ դատարանը (այսուհետ՝ նաև Վճռաբեկ դատարան) լիազորված է բացառապես մերժելու բողոքը՝ դատական ակտը թողնելով օրինական ուժի մեջ, կամ կայացնելու նոր դատական ակտ:

Եթե Վճռաբեկ դատարանի՝ քննարկվող լիազորություններից առաջինի առնչությամբ՝ գործնականում մեկնաբանության և կիրառության հետ կապված խնդիր չկա, ապա երկրորդի պարագայում իրավիճակն այլ է: Մասնավորապես, պարզաբանման կարիք ուներ *նոր դատական ակտ* հասկացությունը:

Այս խնդրին վերաբննիչ դատարանի լիազորությունների համանման կարգավորման առումով անդրադարձել է հենց Վճռաբեկ դատարանը «Արցախբանկ ՓԲԸ»-ի գործով, որտեղ օրենսդրական անորոշության վերացման նպատակով իրավական դիրքորոշում է արտահայտել այն մասին, որ. «ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 1-ին մասում շարադրված վերաքննիչ դատարանի լիազորությունները պետք է կիրառելի լինեն գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքների քննության արդյունքում վերաքննիչ դատարանի կողմից կայացվող նոր դատական ակտերի նկատմամբ: Այլ կերպ՝ գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայման արդյունքում նոր դատական ակտ կայացնելիս վերաքննիչ դատարանը պետք է ղեկավարվի ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 1-ին մասում սահմանված լիազորություններով»¹:

Վերոնշյալ դիրքորոշումից բխում է, որ Վճռաբեկ դատարանի առաջ քաշած գաղափարն այն էր, որ գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերի վերանայման լիազորությունները հավասարապես կիրառելի են նաև գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերը վերանայելիս: Եվ հետևաբար վերանայումն իրականացնող դատարանը յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում պետք է իրացնի օրենքով իրեն վերապահված լիազորություններից որևէ մեկը: Վճռաբեկ դատարանի այս մո-

¹ Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ «Արցախբանկ ՓԲԸ»-ի գործով 2011 թվականի մայիսի 11-ի թիվ ԿԴ/0003/11/10 որոշման 11-րդ կետը:

տեցումը ենթադրում է, որ վերանայումն իրականացնող դատարանը, ի թիվս այլնի, լիազորված է նաև բեկանելու գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտը և ուղարկելու գործը ստորադաս դատարան՝ նոր քննության: Եվ հենց այս վերջին լիազորությունն է, որ գործնականում տարաբնույթ մեկանաբանությունների տեղիք է տվել: Դրա վառ ապացույցն է նաև քննարկվող հարցի առնչությամբ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որդեգրած սկզբունքորեն այլ մոտեցումը: Այսպես, ՀՀ Սահմանադրական դատարանը թիվ ՍԴՈ-1459 որոշմամբ իրավական դիրքորոշում է արտահայտել այն մասին, որ «(...) «*Նոր դատական ակտ*» եզրույթը չի նույնանում Օրենսգրքի 419-րդ հոդվածի 1-ին մասում ամրագրված դատական ակտերից որևէ մեկի հետ և օրենսդիրը, կիրառելով «*Նոր դատական ակտ*» եզրույթը, նկատի չի ունեցել հիշյալ հոդվածի 1-ին մասում թվարկված այն լիազորությունները, որոնք վերաբերում են Վճռաբեկ դատարանին՝ գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերի վերանայման դեպքերում»: Սահմանադրական դատարանի գնահատմամբ՝ «(...) [Գ]ործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայումը, ի թիվս այլնի, կոչված է ապահովելու նաև արդարադատության արդյունավետությունը, հետևապես՝ սահմանափակ վերանայման մոդելի համակարգային տրամաբանության շրջանակներում ակնհայտորեն ուղղված է միջանկյալ դատական ակտերի մասով վերջնական որոշումների կայացմանը, որով կանխվում է թե՛ այդ հարցերով դատավարական շրջապտույտը, թե՛ դրա հնարավոր կամ առանձին դեպքերում նույնիսկ անխուսափելի բացասական ներգործությունն արդարադատության բուն գործառույթի արդյունավետ իրականացման վրա: (...) [Օ]րենսդիրն (...) տարանջատել է] գործն ըստ էության լուծող և գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայման շրջանակներում իրականացվող՝ վերաքննիչ և Վճռաբեկ դատարանների լիազորությունները: Հետևապես, նոր դատական ակտ կայացնելը Վճռաբեկ դատարանի դեպքում նշանակում է վերջնական որոշման կայացում գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտի դեմ վճռաբեկ բողոքի վերաբերյալ, այսինքն՝ նախորդ ատյաններում հետազոտված փաստերի շրջանակներում այդ ակտի իրավաչափության հարցի վերջնական լուծում: Կալանավորման իրավաչափությունը վիճարկող վճռաբեկ բողոքի դեպքում նոր դատական ակտ կայացնելու՝ Վճռաբեկ դատարանի պարտադիր լիազորությունը (...) նշանակում է վճռաբեկ բողոքի բավարարում՝ կալանքը որպես խափանման միջոց կիրառելու կամ չկիրառելու վերաբերյալ վերաքննիչ դատարանի որոշման վերացմամբ»¹:

ՀՀ Սահմանադրական դատարանի վերոնշյալ դիրքորոշման հիմքում ընկած է այն գաղափարը, որ գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերը կոչված են լուծելու վարույթի ընթացքում ծագող միջանկյալ խնդիրներ, որոնց վերջնական կարգավորում տալու հարցի ձգձգումը կարող է խնդրահարույց լինել դատավարական խնայողության և արդյունավետության տեսակյունից: Եվ մասնավորապես, կալանավորման իրավաչափության վիճարկման շրջանակում, հաշվի առնելով կալանավորման ժամկետային սահմանափակումը, բողոքարկվող դատական ակտի պարբերական շրջապտույտի հետևանքով կայացվող դատական ակտը ի վերջո կարող է կորցնել իր իրավական նշանակությունը: Խոսքը մասնավորապես վերաբերում է այն իրավիճակներին, երբ բարձրագույն դատական ատյանում դեռևս վիճարկվում է սկզբնական կալանավորման օրինականությունը, այնինչև կալանավորման ժամկետը կարող է արդեն մի քանի անգամ երկարացված լինել, կամ գործը կարող է նույնիսկ դատարան ուղարկված լինել:

¹ Տե՛ս ՀՀ Սահմանադրական դատարանի՝ 2019 թվականի մայիսի 7-ի թիվ ՍԴՈ-1459 որոշման 4.7-րդ կետը:

Այս վերջին գաղափարն է իրացված ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքում¹ (այսուհետ՝ նաև Նոր օրենսգրքը), որի 400-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Վճռաբեկ դատարանում հատուկ վերանայման² արդյունքում վճռաբեկ դատարանը՝

1) դատական ակտը թողնում է անփոփոխ.

2) փոփոխում է ստորադաս դատարանի դատական ակտը, եթե փաստական հանգամանքները հնարավորություն են տալիս կայացնելու նման ակտ.

3) ամբողջությամբ կամ որոշակի մասով բեկանում է դատական ակտը՝ բեկանված մասով կայացնելով դրան փոխարինող դատական ակտ»:

Վերոշարադրյալ նորմի վերլուծությունից բխում է, որ այն նախատեսում է գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայման պարագայում դատարանի կողմից հարցը տեղում լուծելու հնարավորություն՝ առանց այն ցածր ատյանի դատարաններում կրկին քննարկման առարկա դարձնելու հնարավորության:

Կարծում ենք՝ քննարկվող խնդիրը միանշանակ լուծում չունի: Այն պետք է դիտարկել մի կողմից՝ իրավամբ արդարադատության արդյունավետության, սակայն մյուս կողմից՝ դատական վերանայման իրավունքի համակողմանի ապահովման շահի տեսանկյունից: Ընդ որում, խոսելով արդարադատության արդյունավետության շահի մասին՝ պետք է նշել, որ այն տեսության մեջ կապում են գործի քննության ողջամիտ ժամկետի գաղափարի և դատավարական խնայողության սկզբունքի հետ, իսկ դատավարական միջոցների խնայողության սկզբունքն ապահովում է ուժերի ռացիոնալ օգտագործումը, արդարադատության ավելի արագ և արդյունավետ իրականացումը՝ ջանքերի նվազագույն գործադրմամբ³:

Միանշանակ ընդունելի համարելով արդարադատության արդյունավետության ապահովման շահի կարևորությունը, այնուամենայնիվ գտնում ենք, որ բացառապես դրանով առաջնորդվելու պարագայում կարող է վտանգվել անձի՝ ՀՀ սահմանադրությամբ և քրեադատավարական օրենսդրությամբ երաշխավորված դատական վերանայման իրավունքը: Խնդիրը պետք է դիտարկել նաև վերանայման ծավալի վերընթաց նվազման հայտնի սկզբունքի⁴ համատեքստում, որին հղում է կատարել նաև ՀՀ Սահմանադրական դատարանը վերը նշված որոշման մեջ:

Խնդիրն այն է, որ, օրինակ, եթե կալանավորման նույն որոշման օրինականությունը վիճարկելու շրջանակում Վճռաբեկ դատարանը նոր դատական ակտ կայացնի, ապա կարող է սահմանափակվել անձի դատական վերանայման իրավունքը: Մասնավորապես, հնարավոր են իրավիճակներ, երբ առաջին ատյանի դատարանը, օրինակ, հիմնավոր կասկածի բացակայության հիմքով մերժի կալանավորման միջոցառությունը, վերաքննիչ դատարանը նշված դատական ակտն անփոփոխ թողնի՝ առանց կալանավորման հիմքերին անդրադառնալու: Նման դեպքերում, եթե

¹ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունվել է 2021 թվականի հունիսի 30-ին:

² Նոր օրենսգրքի իմաստով՝ հատուկ վերանայումը վերաբերում է գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերին, որոնց շրջանակը նախատեսված է նույն օրենսգրքի 389-րդ հոդվածով:

³ Տե՛ս **Шакирьянов Р.В.** Действие принципа процессуальной экономии в гражданском судопроизводстве, <http://justicemaker.ru/view-article.php?id=3&art=3784>, մեջբերումն ըստ՝ **Վահագն Գրիգորյան**, Հայաստանի հանրապետության վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի կողմից ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը բեկանելու և փոփոխելու լիազորության բնույթը և կիրառման համար անհրաժեշտ պայմանների հետ կապված հիմնախնդիրները, «Պետություն և իրավունք», Եր., 2014, 3-4 (65-66), էջ 117, հասանելի է՝ [http://ysu.am/files/Vahagn_Grigoryan_2014_3-4\(65-66\).pdf](http://ysu.am/files/Vahagn_Grigoryan_2014_3-4(65-66).pdf):

⁴ Ավելի մանրամասն տե՛ս «Դատավորի ձեռնարկ», գիտագործնական վերլուծություն, Եր., Ասողիկ, 2010, էջեր 290-291:

հիմք ընդունենք բացառապես այն կարգավորումը, որ Վճռաբեկ դատարանը պետք է կալանավորումը որպես խախտման միջոց ընտրելու կամ չընտրելու մասին որոշում կայացնի, ապա ստացվում է, որ երկրորդ դեպքում Վճռաբեկ դատարանը կարող է անդրադառնալ կալանավորման ոչ միայն պայմանին, այլ նաև հիմքերին, թեև այդպիսիք ավելի ցածր ատյանի դատարաններում քննարկման առարկա չեն դարձվել, և դեռ ավելին՝ անձին կալանավորել՝ զրկելով նրան իր ազատության իրավունքի սահմանափակումը դատական բողոքարկման առարկա դարձնելու հնարավորությունից: Փաստորեն ստացվում է, որ թեև Վճռաբեկ վերանայման առարկան վերաքննիչ դատարանի դատական ակտի օրինականությունն ու հիմնավորվածությունն է, այդուհանդերձ, Վճռաբեկ դատարանը դուրս է գալիս վերանայման առարկայի սահմաններից՝ երկրի բարձրագույն դատական ատյանում առաջին անգամ քննարկման առարկա դարձնելով այն հարցերը, որոնք ավելի ցածր ատյանի դատարաններում չեն քննարկվել, և որոնց առնչությամբ դատարանները դիրքորոշում չեն արտահայտել: Նման իրավիճակում, կարծում ենք, խիստ անհամաչափորեն սահմանափակվում է անձի՝ իր նկատմամբ կայացված դատական ակտը վիճարկելու իրավունքը: Խնդիրն առավել սրվում է այն իրավիճակներում, երբ Վճռաբեկ դատարանում վիճարկվում է վերաքննիչ բողոքն առանց քննության թողնելու մասին որոշումը, որով վերաքննիչ դատարանը գործի էությանն առիասարակ չի անդրադառնում:

Այս վերջին գաղափարն է ընկած է նաև Վճռաբեկ դատարանի՝ *Հրայր Հովսեփյանի* գործով որոշման մեջ, որում հետևյալ իրավական դիրքորոշում է արտահայտվել. «(...) [Դ]ատական վերանայման ծավալի վերընթաց նվազման սկզբունքի համատեքստում, վերադաս դատական ատյանը, լինելով սահմանափակված վիճարկվող դատական ակտում քննարկված հարցերի շրջանակով՝ չի կարող իր վերստուգիչ լիազորությունն իրացնելիս անդրադառնալ ստորադաս դատարանում քննարկման առարկա չդարձված հանգամանքներին: Այլ կերպ, վերադաս դատական ատյաններում դատական վերանայման առարկան սահմանափակված է ստորադաս դատարաններում քննարկված հարցերով: (...) Հակառակ մոտեցումը կհանգեցնի Վճռաբեկ և Վերաքննիչ դատարանների միջև ձևավորված գործառութային կապի և դատական վերանայման ծավալի վերընթաց նվազման սկզբունքի խախտմանը: (...)

(...) Վճռաբեկ և Վերաքննիչ դատարանների միջև ձևավորված գործառութային կապի, դատական վերանայման ծավալի վերընթաց նվազման սկզբունքի արդյունավետ կենսագործումն ապահովելու նպատակով, ինչպես մինչև 2011 թվականը, այնպես էլ դրանից ի վեր, Վճռաբեկ և Վերաքննիչ դատարաններում ձևավորվել էր կայուն իրավակիրառ պրակտիկա՝ գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայման արդյունքում նոր դատական ակտ կայացնելիս ղեկավարվել գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերը վերանայելիս օրենսդրի կողմից սահմանված լիազորություններով, այդ թվում՝ գործը ստորադաս դատարան նոր քննության ուղարկելու առումով»:

Նույն գործով Վճռաբեկ դատարանը, Սահմանադրական դատարանի իրավական դիրքորոշումների համատեքստում ընդունելի համարելով այն պնդումը, որ գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայումը, որպես կանոն, պետք է ավարտվի Վճռաբեկ դատարանում՝ խնդրո հարցի կապակցությամբ վերջնական որոշում կայացնելու միջոցով դատական պաշտպանության իրավունքի արդյունավետ իրականացումը և ողջամիտ ժամկետում գործի քննությունն ապահովելու նպատակներով: Սակայն Վճռաբեկ դատարանը նաև հատուկ ընդգծել է, որ հիշյալ մոտեցումը բացարձակ բնույթ կրել չի կարող, քանի որ գործնականում, երբեմն օբյեկտիվորեն անհնարին է լինում կայացնել վարույթի հետագա ընթացքը բացառող վերջնական որոշում, և Սահմանադրական դատարանի կողմից մատ-

նանշված՝ դատական պաշտպանության իրավունքի արդյունավետ իրականացման միակ ճանապարհը դառնում է գործը նոր քննության ուղարկելը, որի միջոցով միայն կարող են վերականգնվել անձի խախտված իրավունքներն ու ազատությունները¹:

Վերոշարադյալի լույսի ներքո գնահատելով Նոր օրենսգրքում տրված կարգավորումները, կարծում ենք, դրանք որոշակիորեն խոցելի են այն առումով, որ չեն նախատեսում դատական ակտը բեկանելու և գործը նոր քննության ուղարկելու հնարավորություն: Ընդհանուր առմամբ իրավաչափ համարելով գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վերանայման արդյունքում դատական ակտերի շրջապատույտից խուսափելու տրամաբանությունը, այդուհանդերձ, կարծում ենք, նպատակահարմար չէ վճռաբեկ վերանայման լիազորությունների շրջանակի նմանկերպ սահմանափակումը, որն իր հերթին կարող է որոշակի խնդիրներ առաջացնել անձի իրավունքների արդյունավետ դատական պաշտպանություն ապահովելու անհնարինության առումով: Հետևաբար գտնում ենք, որ գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերի վճռաբեկ վերանայման լիազորությունների օրենսդրական կարգավորումը պետք է ներառի նաև դատական ակտը բեկանելու և գործը նոր քննության ուղարկելու հնարավորությունը: Այլ հարց է, որ պայմանավորված դատական ակտերի այս տեսակի բողոքարկման և վերանայման արդյունքում հնարավորինս սեղմ ժամկետներում վերջնական դատավարական որոշում կայացնելու անհրաժեշտությամբ՝ գործնականում նշված լիազորության իրացումը պետք է հիմնավորված լինի անձի իրավունքների և իրավաչափ շահերի ապահովման գերակա շահի առկայությամբ:

¹ Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ Հրայր Հովսեփյանի գործով 2020 թվականի մայիսի 25-ի թիվ ԵԴ/0426/11/18 որոշում: Սույն գործով վկայակոչելով Վճռաբեկ դատարանի հատուկ կարգավիճակին, դատական վերանայման ծավալի վերընթաց նվազման սկզբունքին, դատական վերանայման առանձնահատկություններին առնչվող Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի, Եվրոպայի խորհրդի Նախարարների կոմիտեի, Սահմանադրական դատարանի իրավական դիրքորոշումները, մեկնաբանելով դատական վերանայման իրավունքի իրացման և արդար դատաքննության իրավունքի (դատարանի մատչելիության, դատական պաշտպանության իրավունքների) արդյունավետ իրականացման երաշխիքները, ինչպես նաև կարևորելով Սահմանադրական դատարանի որոշումները Սահմանադրության գերակայության երաշխավորման համատեքստում՝ Վճռաբեկ դատարանը 2019 թվականի սեպտեմբերի 18-ի որոշմամբ դիմել էր Սահմանադրական դատարան՝ հիմք ընդունելով նաև այն հանգամանքը, որ Վենետիկի հանձնաժողովի դիրքորոշումների համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանի որոշմամբ սահմանադրական խնդիր առաջանալու դեպքում վերջինս պետք է կայացնի նոր որոշում: Սակայն Սահմանադրական դատարանի՝ 2020 թվականի մարտի 17-ի թիվ ՍԴԱՈ-66 որոշմամբ վարույթը կարճվել էր: ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը 2019 թվականի հունիսի 10-ի որոշմամբ դիմել էր Սահմանադրական դատարան՝ բարձրացնելով գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտերով գործը նոր քննության ուղարկելու հնարավորության առնչությամբ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 288-րդ հոդվածի 5-րդ մասի և 394-րդ հոդվածի՝ ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը: Սահմանադրական դատարանը 2019 թվականի հունիսի 21-ի թիվ ՍԴԱՈ-54 որոշմամբ նշված գործը քննության ընդունելը մերժել էր՝ նշելով, որ 2019 թվականի մայիսի 7-ի թիվ ՍԴՈ-1459 որոշմամբ արտահայտված իրավական դիրքորոշումների, ինչպես նաև վերաբերելի օրենսդրական կարգավորումների հիման վրա դատարանները պետք է ձևավորեն համապատասխան դատական պրակտիկա:

КАССАЦИОННОЕ ПОЛНОМОЧИЕ ОТМЕНЫ СУДЕБНОГО АКТА, КОТОРЫЙ НЕ РАЗРЕШАЕТ ДЕЛО ПО СУЩЕСТВУ, В КОНТЕКСТЕ ПРАВА НА СУДЕБНЫЙ ПЕРЕСМОТР И ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРАВОСУДИЯ

Татевик Суджян

*Доцент кафедры уголовного процесса и криминалистики ЕГУ,
кандидат юридических наук*

Из анализа действующего уголовно-процессуального законодательства следует, что в результате пересмотра судебного акта, не разрешающего дело по существу, Кассационный суд РА вправе лишь отклонить жалобу, оставив судебный акт в силе или вынести новый судебный акт. Если с толкованием и применением первого из рассматриваемых полномочий Кассационного суда практически нет проблем, то со вторым дело обстоит иначе. В частности, согласно толкованию, данному Кассационным судом РА относительно второго полномочия, вынесение нового судебного акта предполагает осуществление любых полномочий, которыми обладает Кассационный суд при рассмотрении судебных актов, разрешающих дело по существу, включая отмену судебного акта. Между тем, позиция Конституционного Суда РА по этому же вопросу заключается в том, что суд, проводящий рассмотрение в рамках пересмотра судебных актов, не разрешающих дело по существу, в частности решения о задержании, уполномочен исключительно принимать решение об избирании задержания в качестве меры пресечения или отклонении ходатайства. Такое решение предусмотрено и в новом Уголовно-процессуальном кодексе РА.

Рассматривая вопрос в контексте баланса права на судебный пересмотр и эффективности правосудия, в статье делается вывод о том, что законодательное регулирование полномочий кассационного пересмотра судебных актов, не разрешающих дело по существу, должно предусматривать возможность отмены судебного акта и направления дела на новое рассмотрение. Другое дело, что в связи с необходимостью как можно скорее принять окончательное решение в результате рассмотрения данного вида судебных актов, на практике осуществление упомянутого полномочия должно основываться на существовании преобладающего интереса в обеспечении законных интересов личности.

THE POWER TO OVERTURN THE JUDICIAL ACT THAT DOES NOT RESOLVE THE MERITS OF THE CASE IN THE CONTEXT OF THE RIGHT TO JUDICIAL REVIEW AND THE EFFECTIVENESS OF JUSTICE

Tatevik Sujyan

Docent of the YSU Chair of Criminal Procedure and Criminalistics, Candidate of Legal Sciences

It follows from the analysis of the current criminal procedure regulations that as a result of the review of the judicial act that does not resolve the case on the merits, the RA Court of Cassation is authorized to reject the appeal leaving the judicial act in legal force or making a new judicial act. If there is practically no problem with the interpretation and application of interpretation in relation to the first of the powers of the Court of Cassation in question, then the situation is different in terms of the second power. In particular, according to the interpretation given by the RA Court of Cassation regarding the second power, the issuance of a new judicial act presupposes the exercise of any power that the Court of Cassation has when reviewing the judicial acts resolving the case on the merits, including the reversal of the judicial act. Meanwhile, the position of the RA Constitutional Court on the same issue is that the court conducting the review within the framework of reviewing the judicial acts that do not resolve the case on the merits, in particular while reviewing the lawfulness of detention, is authorized to make a decision to choose or not to choose the detention as a preventive measure without sending the case for a new trial. This solution is also given in the new RA Code of Criminal Procedure.

Considering the issue in the context of balancing of the right to judicial review and the interests of the efficiency of justice, the article concludes that the legislative regulation of the powers of cassation review of judicial acts that do not resolve the merits of the case should include the possibility of overturning the judicial act and sending the case for a new trial. It is another matter that due to the need to make a final court decision as soon as possible as a result of reviewing this type of judicial acts, in practice the exercise of the mentioned authority should be based on the existence of the overriding interest in ensuring the legitimate interests of the individual.

Բանալի բառեր – գործն ըստ էության չլուծող դատական ակտ, վճարելի վերանայման լիազորություններ, դատական ակտի բեկանում, դատական վերանայման հրավումք, արդարադատության արդյունավետություն

Ключевые слова: *судебный акт, не разрешающий дело по существу, полномочия кассационного пересмотра, отмена судебного акта, право на судебный пересмотр, эффективность правосудия*

Key words: *interim judicial act, liabilities of cassation review, reversal of judicial acts, the right to judicial review, efficiency of justice*